

Η ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ

Με την ανακάλυψη της φωτογραφίας, η αποτύπωση του «πραγματικού» απετέλεσε τον κύριο λόγο εφαρμογής του νέου μέσου. Πριν την αποτύπωση γεγονότων, που η σταθερότητα της εικόνας και η αντοχή της στο χρόνο αποτελούσαν απαραίτητη προϋπόθεση, το άμεσο περιβάλλον, το τοπίο και οι χώροι με ιστορικό ενδιαφέρον, ήταν οι πρώτοι «στόχοι» των φωτογράφων.

Σύντομα, το τοπίο και ο χώρος με ιστορικό ενδιαφέρον ενοποιήθηκαν, μιας και τα ερείπια ή τα κατάλοιπα πολιτισμών του παρελθόντος, πρόσφεραν κίνητρο, εμπλούτιζαν και «διακοσμούσαν» το τοπίο με στοιχεία της ανθρώπινης ύπαρξης, ενώ ταυτόχρονα προσέδιδαν στο φωτογράφο κάποιο κύρος επιστημονικής προσέγγισης.

Γύρω στο 1850 η φωτογράφιση αρχαιολογικών χώρων και ευρημάτων αρχίζει να διαμορφώνει και να ορίζει την αρχαιολογική φωτογραφία σαν ένα αυτόνομο και συνεχώς εξελισσόμενο κλάδο της φωτογραφίας. Θα ακολουθήσουν πορτραίτα ανθρώπων, πειραματικές προσπάθειες και η καταγραφή γεγονότων, κυρίως συγκρούσεων και πολέμων.

Η εικαστική προσέγγιση των θεμάτων, από τους φωτογράφους και το κοινό, αρχίζει να παίρνει υπόσταση προς το τέλος του 19^{ου} αιώνα και τις αρχές του 20^{ου}. Σχεδόν ταυτόχρονα, η αρχαιολογική φωτογραφία διαμορφώνεται ως κλάδος της φωτογραφικής δραστηριότητας και αρχίζει να αυτονομείται από την τοπιογραφία αρχαιολογικού ενδιαφέροντος. Η τεκμηρίωση που μέχρι τότε συνυπήρξε, εκ των πραγμάτων, αναπόσπαστο τμήμα της φωτογραφίας, διαμορφώνει τρόπους και κανόνες απαραίτητους για τις διάφορες απεικονίσεις τόπων, χώρων, μνημείων και αντικειμένων. Το κάθε είδος φωτογραφικής αρχαιολογικής τεκμηρίωσης απαιτούσε τον δικό του τρόπο φωτογράφισης, διαφορετικό εξοπλισμό και διαφορετική ματιά αλλά και προσέγγιση, ως προς τις ανάγκες της αρχαιολογικής έρευνας. Φωτογράφοι και αρχαιολόγοι ήταν υποχρεωμένοι να συνυπάρχουν και να συνεργάζονται. Συχνά, αρχαιολόγοι φωτογράφιζαν οι ίδιοι, αλλά και φωτογράφοι έγραφαν τα κείμενα που συνόδευαν τις φωτογραφίες τους.

Η αυξανόμενες ανάγκες της αρχαιολογικής έρευνας, αλλά και η εξέλιξη των φωτογραφικών μέσων και των τεχνικών δυνατοτήτων, προκάλεσε τον διαχωρισμό των ειδικοτήτων, πιστοποίησε και αυτονόμησε την αρχαιολογική φωτογραφία ως απαραίτητο και αναπόσπαστο στοιχείο στην αρχαιολογική έρευνα, μελέτη και παρουσίαση. Οι φωτογραφίες επιβεβαίωναν την αλήθεια των λόγων και των έργων.

Σύντομα οι τομείς της αρχαιολογικής φωτογραφικής τεκμηρίωσης αυξήθηκαν ώστε να καλύψουν το πλήθος των αναγκών της αρχαιολογίας και το αυξανόμενο εύρος των αρχαιολογικών ερευνών. Χώροι, ανασκαφές, μνημεία, αρχιτεκτονικά μέλη, γλυπτά και ανάγλυφα, αγγεία, κοσμήματα, μικροαντικείμενα και ευρήματα κάθε είδους, δημιούργησαν έναν ιστό πάνω στον οποίο η αρχαιολογική φωτογραφία έπρεπε να προσαρμόσει διαφορετικές τεχνικές, με διαφορετική προσέγγιση αλλά και αισθητική. Η φωτογραφική «ματιά» έπρεπε να είναι διακριτή, χωρίς να επιβάλλεται και να καλύπτει την αρχαιολογική «αλήθεια», ούτε να απομακρύνεται από τον κύριο στόχο και σκοπό για μιά, όσο αυτό είναι δυνατόν, «αντικειμενική» τεκμηρίωση.